

I betragtning af det svenske kildematerials anvendelighed til sådanne undersøgelser ville det have været interessant om en ældre periode var blevet udvalgt, idet det gamle landbrugssystem var i opbrud i 1880-erne, således at man måtte forvente en betydelig mobilitet. Forskellige andre undersøgelser tyder nemlig på, at der også tidligere er sket omfattende vandringer, et forhold, som ikke harmonerer med en traditionel opfattelse af et relativt stationært samfund forud for den tidlige industrialisering.

En afsluttende artikel af *Anders Norberg* og *Sune Åkerman* behandler sammenhængen mellem vandringer og familiestruktur under den kraftige befolkningsvækst i de nye træindustriområder i Norrland i sidste halvdel af 1800-tallet. Også her viser mikrostudiets store fortrin sig. På grundlag af det stærkt specificerede materiale er det muligt at foretage en sammenligning af udviklingen i området med en række af de almindelige vandringsteoriens hypoteser for vandringsstrømmenes sammensætning, og i forbindelse hermed kan det bl. a. vises, at familieinstitutionen har spillet en langt større rolle blandt de tilvandrede, end man normalt forestiller sig i en indvandringssfase til en industriel region, ligesom det er muligt at vise forskellige faser i rekrutteringens kilder, som ikke kommer frem i den officielle statistiks nettotal.

De fire artikler viser således en række af de væsentlige muligheder for at opnå ny viden, som mikrostudierne indebærer, men som for de engelske og franske studiers vedkommende er repræsentativiteten af lokale studier altid et problem. Sune Åkerman peger derfor i bogens indledning på noget helt fundamentalt, når han går ind for, at det demografiske materiale, der findes i så rigt mål i Sverige, bør samles i en databank, der gradvis opbygges og med tiden i en hurtigt tilgængelig form vil indeholde tilstrækkelig information til at kunne give svar på en række centrale problemstillinger, bl. a. af samme art som de i artiklen omtalte, på en repræsentativ basis.

Hans Chr. Johansen

Indføring i tekstilhistorie

AGNES GEIJER: UR TEXTILKONSTENS HISTORIA. *Gleerup bokförlag, Lund 1972. 360 s. + 99 plancher, deraf 4 i farver.*

Da jeg for godt 40 år siden kom til Rosenborg og her bl. a. kom ud for tekstilhistoriske problemer, som jeg aldrig før havde beskæftiget mig med, var min første indføring i emnet en nyudkommen svensk bog »Siden och Brokader« (1931). Det er stadig en væsentlig bog – endnu i et af de senere års betydeligste internationale tekstilhistoriske værker fremhæves den som »excellent« inden for den relevante litteratur (Peter Thornton: *Baroque and Rococo Silks*, London 1965).

Bogens forfattere var den allerede ældre svenske tekstilhistoriker Vivi Sylwan og den endnu unge Agnes Geijer. For Agnes Geijer var det indledningen til et forfatterskab, der i de følgende år skabte hende en førende plads inden for international tekstilhistorisk forskning. Efter et langt liv blandt tekstiler bl. a. som leder af tekstilkonserveringen på Statens historiska Museum i Stockholm og som antikvarie ved det svenske Riksantikvarämbete har hun nu i sit otium sammenfattet hovedtræk af sine studier og sine erfaringer i den bog, som jeg gerne her vil henlede opmærksomheden på, fordi den for en ny slægt må blive indføringen i beskæftigelse med tekstilhistorie. For ethvert museum med tekstilsamlinger inden for nordisk sprogområde vil den være en uundværlig håndbog.

Bogens emne er internationalt, men det er set fra et nordisk synspunkt med vægt vel nok især på svenske, men også på danske og norske forhold. Med det første ord i bogens titel har forfatteren markeret, at den ikke kan ventes at dække alle emnets facetter. Historisk og geografisk har henholdsvis middelalderen og orienten altid været Agnes Geijers foretrukne studieområder, der også indtager en fremtrædende plads i bogen, men hendes indsigt i andre perioder og områder er ikke des mindre utrolig. Vævekunsten, dens teknik, redskaber, materialer og frembringelser er bogens hovedemne. Karakteristisk for udviklingen i den tekstilhistoriske forskning i de senere årtier har været en forskydning af interessen fra vævekunstens kunsthistoriske toppræstationer til de mere gængse vævninger, deres udbredelse og teknik – en linje som Agnes Geijer har været med til at udstikke. – Teknikker som f. eks. tøjtryk, broderi og knipling omtales væsentlig mere kortfattet end vævekunsten, men man finder let frem til de mindre emner gennem et fortrinligt register og vejledes iøvrigt ved en omfattende litteraturoversigt. Særlige afsnit giver nyttige oplysninger om terminologi og bevaringsforhold.

Men bogen er ikke alene en bog om tekstiler »an sich«. Tekstiltilvirkning og brugen af og handelen med tekstiler sættes ind i en større historisk sammenhæng, og det er spændende at se, hvordan studiet af tekstiler kan kaste lys over egentlige historiske problemer. Inciterende er de principielle betragtninger i nogle slutafsnit om den tekstilhistoriske forsknings udvikling og om metode-spørgsmål. Agnes Geijers opfattelse, som også præger hele bogen, er at den historiske forskning, der sysler med tekstilkunst og herhenhørende problemer, aldrig kommer nogen vegne uden at tage hensyn til den globale sammenhæng lige så vel som til sammenhængen med andre videnskabsgrene, sproglige, historiske og naturvidenskabelige – og at studiet af tekstile foreteelser har en rolle at spille i forbindelse med mange tværvideenskabelige problemer, både som modtagende og givende part. Derfor har bogen også bud uden for de egentlige genstandsforskeres kreds.

Gudmund Boesen